

Warszawa, 25 marca 2020 rok

Sz.P. Witold Kołodziejski
Przewodniczący Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji
Skwer kard. S. Wyszyńskiego 9
01-015 Warszawa

Szanowny Panie Przewodniczący,

W Polsce od kilku obowiązuje stan epidemiczny ogłoszony ze względu na rosnącą liczbę zachorowań na COVID-19. Ze względu na duże zagrożenie, organy rządowe i samorządowe nadają wiele komunikatów dotyczących zmian organizacji życia publicznego, ochrony zdrowia i podejmowanych działań. Są to informacje kluczowe dla obywateli, by mogli zadbać oni o siebie i swoich bliskich.

Komunikaty są nadawane w stacjach telewizyjnych i transmitowane przez internet. Pierwsze ogłoszenia nadano bez tłumaczenia na polski język migowy, co spowodowało wykluczenie informacyjne kilkudziesięciotysięcznej grupy obywateli głuchych. Po interwencji organizacji pozarządowych i społeczności Głuchych na niektórych konferencjach i ogłoszeniach prasowych zapewniono obecność tłumacza. Zwiększono czas pracy tłumacza w telewizji publicznej. Jednak nie rozwiązuje to problemu ze względu na jakość zapewnionego udogodnienia.

Ustawa o zmianie ustawy o radiofonii i telewizji z dn. 22 marca 2018 r. (Dz.U. z 16 maja 2018, Poz. 915) zobowiązuje nadawców telewizyjnych do zapewnienia udogodnień dla osób niepełnosprawnych w postaci napisów, audiodeskrypcji i tłumacza języka migowego. Udogodnienie z zasady powinno umożliwiać odbiór nadawanego programu przez osobę niepełnosprawną. W przypadku osób głuchych jest to tłumacz języka migowego. Powinien być on nadawany tak, aby umożliwił odbiór programu. Tłumacz we wszystkich telewizjach jest za mały. (Załącznik 1, 2.) Praktycznie nikt z nadawców nie stosuje się do wypracowanych na świecie dobrych praktyk, co sprawia, że odbiór komunikatu przestaje być możliwy, zwłaszcza dla głuchych osób starszych i słabowidzących, bądź z małymi odbiornikami telewizyjnymi. W Polsce standardy dobrych praktyk opracowano w Instytucie Lingwistyki Stosowanej Uniwersytetu Warszawskiego i opublikowano jako "Wytyczne na czas kryzysu w sprawie sposobu realizacji i jakości tłumaczeń na język migowy w utworach audiowizualnych" na podstawie badań z 2019 roku.

Brak przestrzegania standardów powoduje, że wypełnienie obowiązku zapewnienia udogodnień dla osób głuchych jest fikcyjne. Zdarzało się, że tłumacz języka migowego nadawany w bardzo małym okienku był zasłaniany przez belki informacyjne nadawcy (Załącznik 3), co uniemożliwia odbiór komunikatu. Przyczyną nie są względy techniczne. Zagraniczni nadawcy zapewniają dobrą wielkość tłumacza (Załączniki 4, 5).

Apeluję do KRRIT aby w trybie pilnym wydała stanowisko z wytycznymi w sprawie sposobu realizacji i jakości tłumaczeń na język migowy w utworach audiowizualnych, tak jak w 2015 roku w sprawie audiodeskrypcji, a w 2016 napisów dla niesłyszących. Artykuł 32, pkt 2 Konstytucji RP mówi, że nikt nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiegokolwiek przyczyny. Brak właściwie nadawanych udogodnień jest formą dyskryminacji grupy obywateli głuchych, posługujących się polskim językiem migowym.

Z poważaniem,

Załącznik 1. Bardzo mały tłumacz w transmisji realizowanej przez TVP z KPRM

Załącznik 2. TVP Info - bardzo mały tłumacz - ok. 1/20 część ekranu

Załącznik 3. Polsat News 2 - tłumacza zasłania grafika

Załącznik 4. Dobre praktyki - duży czytelny tłumacz w telewizji brytyjskiej, spełnia standard OFCOM minimum 1/3 ekranu.

Załącznik 5. Dobre praktyki - duży czytelny tłumacz na kontrastowym tle w telewizji chorwackiej

